

Izveštaj o radu za 2022. godinu

Regionalne agencije za razvoj istočne Srbije – RARIS

UVOD

Regionalna agencija za razvoj istočne Srbije – RARIS osnovana je 28. marta 2007. na osnivačkoj Skupštini održanoj u Zaječaru, a registrovana 31. maja kao DOO kod Agencije za privredne registre.

RARIS je sa radom počeo 1. jula 2007. god.

Osnivači RARIS-a su gradovi Zaječar i Bor i opštine: Majdanpek, Kladovo, Negotin, Sokobanja, Knjaževac i Boljevac, Regionalna privredna komora, Fakultet za menadžmentTimočki klub.

Programom rada definisana su sledeća strateška opredeljenja RARIS-a:

- Vizija: Balansiran i ujednačeniji regionalni razvoj u Srbiji
- Misija: Stvaranje, podrška i podsticanje regionalnog razvoja i stvaranje stimulativnog poslovnog okruženja u istočnoj Srbiji
- Cilj: Podrška razvojnim inicijativama zasnovana na institucionalnom umrežavanju i partnerstvima koja ima za cilj održivi razvoj istočne Srbije

TERITORIJA I CILJNA GRUPA

RARIS je svoje aktivnosti realizovao na teritoriji istočne Srbije – region Timočke krajine koji se sastoji od gradova Bora i Zaječara i opština: Boljevac, Sokobanja, Knjaževac, Majdanpek, Kladovo i Negotin.

Ciljne grupe RARIS-a su bile:

- Lokalne vlasti i njihove institucije, javna komunalna preduzeća i druge institucije i organizacije u nadležnosti lokalnih vlasti.
- Institucije u funkciji podrške biznis aktivnostima (Regionalna privredna komora, Biznis inkubatori, Udruženja preduzetnika i druge organizacije za podršku biznisu i poslovanju)
- Biznis sektor: preduzetnici, privredna društva, seoska turistička domaćinstva, poljoprivredna gazdinstva, i drugi nosioci poslovnih aktivnosti i poslovne aktivnosti uopšte
- Organizacije građanskog društva i druge organizacije iz lokalne zajednice

ZAKON O REGIONALNOM RAZVOJU

Za rad RARIS-a je od posebne važnosti Zakon o regionalnom razvoju. Po Zakonu o regionalnom razvoju (član 37) Regionalna razvojna agencija je privredno društvo ili udruženje osnovano za obavljanje poslova odnosno unapređenje regionalnog razvoja, koja je akreditovana, u skladu sa ovim Zakonom. Za region južne i istočne Srbije je po Zakonu predviđeno da se akredituju minimum tri Regionalne razvojne agencije.

Na osnovu 41. stav 2. Zakona o regionalnom razvoju („Službeni glasnik RS“, br. 51/09 i 30/10), i člana 42. stav 1. Zakona o Vladi („Službeni glasnik RS“, br. 55/05, 71/05-ispravka, 101/07 i 65/08), Vlada Srbije je donela UREDBU O UTVRĐIVANJU BLIŽIH USLOVA, KRITERIJUMA I NAČINA AKREDITACIJE I ODUZIMANJA AKREDITACIJE REGIONALNIM RAZVOJNIM AGENCIJAMA. Ovom Uredbom (član 2) utvrđuju se bliži uslovi, kriterijumi i način akreditacije privrednih društava i udruženja osnovanih za obavljanje poslova odnosno unapređenje regionalnog razvoja. Akreditacija se sprovodi radi uspostavljanja pravnog i institucionalnog okvira za planiranje, organizovanje koordiniranje i realizaciju razvojnih aktivnosti u cilju osiguranja kvaliteta i održivosti institucija koje se bave regionalnim razvojem u skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju. RARIS je uspeo da postane prva Akreditovana Regionalna razvojna agencija u Srbiji, od 4. maja 2011. godine.

RARIS je takodje uspeo da postane prva Regionalna razvojna agencija koja je obnovila akreditaciju 16. maja 2013 godine, na period od 5 godina. RARIS je ponovo obnovio akreditaciju 19. jula 2018 na period od 5 godina.

U skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju svake godine Razvojna agencija Srbije vrši vrednovanje rada Akreditovanih regionalnih razvojnih agencija za prethodnu godinu. Razvojna agencija Srbije je rad RARIS-a u 2021. godini vrednovala sa 45 poen, sa ocenom "vrlo dobar".

U skladu sa primenom Zakona o regionalnom razvoju su aktivnosti RARIS-a bile jednim delom bile okrenute i pomoći u implementaciji Zakona, pre svega kroz Programe koje su realizovali Razvojna agencija Srbije, Ministarstvo privrede i Fond za razvoj a u istočnoj Srbiji ih sprovodio ili učestvovao u sprovođenju RARIS.

Razvojna agencija Srbije je i ove godine učestvovala u sufinansiranju godišnje članarine jedinice lokalne samouprave zavisno od stepena razvijenosti na sledeći način:

- 1) u iznosu od 25% godišnje članarine za jedinice lokalne samouprave razvrstane u treću grupu po stepenu razvijenosti;
- 2) u iznosu od 50% godišnje članarine za jedinice lokalne samouprave razvrstane u četvrtu grupu po stepenu razvijenosti;
- 3) u iznosu od 75% godišnje članarine u devastiranim područjima.

Zahtev za sufinansiranje članarine za 2022. godinu su podnele opštine: Boljevac, Negotin i Sokobanja.

RESURSI RARIS-a u 2022. godini

- Ljudski resursi

RARIS je 2022. godinu završio sa Direktorom, 3 projekt menadžera, 2 task menadžera i 2 asistenta (InDoc centar i administracija).

Većina zaposlenih su sa velikim iskustvom na sličnim poslovima, sa širokim spektrom znanja koje je omogućilo pokrivanje veoma široke lepeze programa.

- Prostorno tehnički uslovi

Prostor za rad je obezbeđen u Poslovnom centru Razvojne agencije Srbije u Zaječaru. RARIS je sa RAS-om potpisao ugovor o zakupu poslovnog prostora. Tehnička opremljenost je uglavnom na zadovoljavajućem nivou.

AKTIVNOSTI RARIS-a u 2022. godini

Glavne aktivnosti koje je RARIS realizovao u 2022. su bile:

1. Aktivnosti na regionalnim projektima od strateškog interesa
2. Podrška pripremi lokalnih i regionalnih projekata
3. Priprema i implementacija drugih projekata
4. Podrška MSPP sektoru
5. Implementacija projekata za koje je obezbeđeno eksterno finansiranje
6. Promocija mogućnosti investiranja u region
7. Promocija i zastupanje interesa regiona
8. Edukacija i obuka
9. Jačanje kapaciteta RARIS-a
10. Tržišne aktivnosti

Sledi detaljan pregled po svim aktivnostima:

1. Aktivnosti na regionalnim projektima od strateškog interesa

- a) Regionalni centar za upravljanje čvrstim komunalnim otpadom

Opis potrebe
U regionu je prepoznata potreba da se uspostavi zajednički, regionalni centar za upravljanje čvrstim komunalnim otpadom
Aktivnost
Na projektu se intenzivno radi nekoliko godina. Koordinacioni odbor je 2019 usvojio Sporazum o zajedničkom upravljanju komunalnim otpadom, koji su potom usvajale i Skupštine opština i gradova pa je i zvanično potpisan 23. oktobra 2020. Na inicijativu ELIXIR grupe i uz podršku Ministarstva je započet i proces usaglašavanja i izmene Regionalnog plana upravljanja otpadom. Novi Regionalni plan upravljanja otpadom je izrađen 2020-te. U toku 2021-ve su izrađeni Izveštaj o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu i Izveštaj o učešću zainteresovanih organa, organizacija i javnosti koji su krajem godine poslali Ministarstvu radi dobijanja saglasnosti. Kako je Vlada Republike Srbije 22. januara 2022 god. usvojila Program upravljanja otpadom za period 2022 – 2030 god. Postalo je potrebno usvojen Regionalni plan upravljanja otpadom usaglasiti sa ovim dokumentom. Koordinacioni odbor je 3. juna 2022 doneo Odluku da se otpočne izrada izmena i dopuna Regionalnog plana upravljanja otpadom. Izmene i dopune Regionalnog plana će uraditi Fakultet tehničkih nauka iz Novog Sada, koji je uradio i Regionalni plan 2020-te. Po završetku izrade, Koordinacioni odbor je 8. decembra 2022 usvojio izmenjeni Regionalni plan

upravljanja otpadom, koji je dostavljen Ministarstvu zaštite životne sredine radi pribavljanja saglasnosti.

Paralelno sa izradom izmena i dopuna Regionalnog plana, na Zahtev Ministarstva zaštite životne sredine, a na osnovu Zakona o strateškoj proceni, doneta je Odluka o pristupanju izradi Strateške procene uticaja na životnu sredinu na izmenjeni Regionalni plan upravljanja otpadom za gradove Zaječar i Bor i opštine Boljevac, Kladovo, Majdanpek, Negotin i Knjaževac. Ministarstvo zaštite životne sredine je 7. decembra 2022. god. dalo pozitivno mišljenje na donetu Odluku, pa se moglo otpočeti sa izradom Strateške procene. Krajem decembra 2022. god. je završen Nacrt Strateške procene uticaja na životnu sredinu, pa je otpočeo Javnu uvid u nacrt dokumenta, koji će trajati 30 dana.

Tokom godine je održano i više sastanaka sa različitim zainteresovanim stranama.

Ostvareni rezultat u 2022.

Očekivani rezultat:

- Ostvorena dalja podrška Koordinacionom odboru za izgradnju Regionalnog centra za upravljanje komunalnim otpadom u skladu sa njegovim potrebama i odlukama

Ostvareni rezultat:

- Pružena podrška Koordinacionom odboru za izgradnju Regionalnog centra za upravljanje komunalnim otpadom u skladu sa njegovim potrebama i odlukama

b) Standardizacija usluga LER kancelarija

Opis potrebe

Na teritoriji koju pokriva RARIS je aktivno više Odeljenja/Kancelarija za lokalni ekonomski razvoj (u daljem tekstu: LER kancelarija) na lokalnom nivou. LER kancelarije postoje u: Zaječaru, Sokobanji, Kladovu, Negotinu, Boru i Boljevcu. U Knjaževcu radi Lokalna agencija za razvoj, a u Majdanpeku Fondacija za LER.

LER kancelarije su se u prethodnoj godini, uglavnom, bavile pripremom opštinskih projekata kojima se aplicira za dodatna sredstva po konkursima ministarstava, EU Pro programa i prekograničnih programa.

Aktivnost

U prethodnim godinama realizovane su značajne aktivnosti na polju jačanja LER kancelarija i zaposleni u njima su obučeni za kvalitetni rad, ali potreba za dodatnim jačanjem njihovih kapaciteta je konstantna.

U toku 2022. godine prioriteta su bili

- funkcionalno umrežavanje LER kancelarija sa RARIS-om;
- unapređenje saradnje između lokalnih organizacionih jedinica za LER i stejkholdera na lokalnom nivou;
- dalje jačanje kapaciteta zaposlenih u organizacionim jedinicama za LER.

Ostvareni rezultat u 2022.

Očekivani rezultat u prethodnoj godini bio je: Ojačana mreža lokalnih razvojnih institucija sa RARIS-om i ojačani njihovi kapaciteti u skladu sa potrebama jedinica lokalne samouprave.

Ostvareni rezultati: U prethodnoj godini su u pogledu jačanja kapaciteta LER kancelarija ostvareni dobri rezultati, pre svega kroz međusobnu saradnju, redovno informisanje i razmenu informacija.

c) Jačanje regionalne turističke konkurentnosti

Opis potrebe
<p>Razvoj turizma u istočnoj Srbiji je prepoznat kao jedan od strateških ciljeva u svim lokalnim razvojnim strategijama i u skladu sa tim predložene su mere i aktivnosti za sledećih nekoliko godina u kojima se ta strateška dokumenta implementiraju. U proteklih nekoliko godina su realizovani projekti koji su skrenuli pažnju na prirodne i kulturne atraktivnosti ovoga kraja koje se polako stavljaju u funkciju razvoja turističkog proizvoda, a region je počeo da postaje prepoznatljiv i investitorima koji žele da ulažu u razvoj turističkih kapaciteta. Poslednjih 5 godina izuzetan doprinos vidljivosti i prepoznatljivosti turističke atraktivnosti i turističke ponude istočne Srbije dala je regionalna turistička web platforma „Visit East Serbia“.</p>
Aktivnost
<p>Turizam u Srbiji se oporavio tokom 2022. godine. Prema dostupnim podacima RZS, za prvih 11 meseci 2022 godine zabeleženo 3,5 miliona dolazaka turista i 11,4 miliona noćenja. To je rast u odnosu na isti period 2021, ali i u odnosu na 2019. poslednju godinu pred pandemijsku krizu. U istom tom periodu od januara do novembra 2019. turisti su napravili 9,3 miliona noćenja, a u Srbiju je došlo za to vreme 3,4 miliona turista. Te godine rast noćenja u odnosu na godinu pre bio je nekih sedam odsto, dok je rast broja noćenja 2022 godine bio skoro 40 odsto u odnosu na prethodnu. Jedina primetna razlika je što je tokom 2019. u Srbiji bilo podjednako domaćih i stranih gostiju – po 1,7 miliona, dok je 2022 godine bilo znatno više domaćih gostiju. Za 11 meseci u turističkom smeštaju u Srbiji bilo je 1,9 miliona domaćih i 1,6 miliona stranih turista.</p> <p>U istočnoj Srbiji je nastavljena dugoročna i održiva saradnja za jačanje regionalne turističke ponude i podizanje konkurentnosti turističkih proizvoda. Saradnja se odvijala sa svih 8 turističkih organizacija iz regiona realizacijom zajedničke kampanje TO regiona i RARIS-a na promovisanju destinacije istočne Srbije.</p> <p>U okviru toga je urađeno:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regionalna web platforma „Visit East Serbia“ je nastavila saradnju sa turističkim organizacijama i muzejima. U okviru saradnje sa turističkim organizacijama je u 2022 predstavila po jednu turističku atrakciju iz opština/gradova istočne Srbije, po izboru lokalnih turističkih organizacija. U okviru saradnje sa muzejima predstavljena je po jedna jedna atrakcija iz opštine/gradova po izboru muzeja. • Za svaku od 8 JLS osnivača urađen je promotivni video spot koji predstavljaju njihovu turističku ponudu. Takođe za svaku od 8 JLS osnivača urađen je kratki video spot u trajanju od 1 minut, koji je namenjen za promociju turizma na društvenim mrežama. • Realizovana je zajednička kampanja Turističkih organizacija Sokobanje, Knjaževca, Zaječara, Boljevca, Kladova i RARIS-a na promovisanju destinacije istočne Srbije u periodu maj – avgust 2022. Kampanja je realizovana preko društvenih mreža regionalne platforme „Visit East Serbia“ i pojedinačnih TO. Tokom kampanje je podeljeno više od 115 nagrada (vikenda, vožnji brodom, ulaznica za glavne atrakcije, koncerte, pozorišne performanse, muzeje, knjige tradicionalnih recepata), Tokom kampanje objavljeno je 180 promo postova i storya koje je videlo više od 2,9 miliona ljudi, uz 205.500 interakcija, 21.400 lajkova, 19.326 komentara i 4.116 deljenja. Kampanja je doprinela odličnoj posećenosti domaćih turista u letnjim mesecima • Tokom ove godine, doručene su regionalne turističke ture i postavljen je na portal „Visit East Serbia“ • Urađena je „Analiza smeštajnih kapaciteta i turističkog prometa u turizmu na teritoriji istočne Srbije“. Analiza je pokazala da ukupan smeštajni kapacitet u turizmu istočne Srbije u 2020 iznosi 3.010 objekata (hoteli, seoska turistička domaćinstva i domaća radinost), sa 7.320 soba i 11.232 ležajeva. Analiza je obuhvatila i broj dolazaka i noćenja domaćih i stranih turista u istočnoj Srbiji u periodu od 1980. do 2021. i pokazala je da

je najveći broj dolazaka turista zabeležen 2019. godine (267.240), a najveći broj noćenja turista 1985. (1.379.051). Najmanji broj dolazaka turista ostvaren je u 2000.godini (136.195), a najmanji broj noćenja turista 2015. (466.668).

- U RARIS-u je nastavio sa radom HELP DESK za podršku turizmu koji pruža informacije i konsultacije na teme: Izvori finansiranja – nacionalni programi za podršku turizmu i međunarodni fondovi i programi, Korišćenje platforme e-Turista, Digitalni marketing i Pripreme za investicije manjeg obima u oblasti turizma. Korisnici usluga Help Deska su sadašnji i budući preduzetnici, MSP, udruženja, registrovana poljoprivredna gazdinstva, seoska turistička domaćinstva i fizička lica koji posluju u oblasti turizma. Help Desk je takođe na raspolaganju lokalnim samoupravama kao podrška za korišćenje platforme e-Turista.

Tokom 2022 godine u procesu uspostavljanja dugoročne i održive saradnje u regionu za jačanje regionalne turističke ponude i podizanje konkurentnosti turističkih proizvoda učestvovalo je više od 80 zainteresovanih strana i to:

- Pružaoci usluga u turizmu
- Lokalne turističke agencije
- Muzeji
- Strukovne i druge organizacije

RARIS je nastavio da dodatno unapređuje Regionalnu turističku web platformu „Visit East Serbia“ sa ciljem da aktivno promovise turističku ponudu istočne Srbije i predstavi turistima najbolje što naš region ima. Web platforma se sastoji od:

- web sajta www.visiteastserbia.rs
- facebook strane na srpskom <https://www.facebook.com/visiteastserbia>
- facebook strane na engleskom: <https://www.facebook.com/visiteastserbiaint/>
- instagram naloga <https://www.instagram.com/visiteastserbia>
- YouTube kanala www.youtube.com/@VisitEastSerbia

Web platforma je postavljena u junu 2018-te godine, u saradnji sa 8 turističkih organizacija istočne Srbije.

Danas je Platforma odlično pozicionirana i jedna od najpoznatijih u Srbiji

- Facebook stranica „Visit East Serbia“ ima više od 62.300 pratilaca i po tome je ubedljivo najpraćenija turistička stranica u regionu i prva tog tipa u Srbiji
- u 2022-toj godini objave na Facebook stranici „Visit East Serbia“ je videlo više od 4,6 miliona ljudi a na Instagramu više od 304.700 ljudi
- Sajt je imao 64.444 poseta koji su pogledali 1.517.982 stranica
- Platforma uživa i veliko poverenje privatnog sektora, više od 20 objekata smeštaja je poklonilo potpuno besplatno više od 40 noćenja kroz promocije na Platformi u toku 2022 god.

Turističke karte gradova i opština na sajtu „Visit East Serbia“ preuzelo je i štampalo više od 42.400 ljudi

Ostvareni rezultati u 2022.

Očekivani rezultat:

- Nastavljen proces dugoročne i održive saradnje u regionu za jačanje regionalne turističke ponude i podizanje konkurentnosti turističkih proizvoda
- Unapređena regionalna turistička web platforma „Visit East Serbia“
- Formirana baza podataka od značaja za turizam

Ostvareni rezultati:

- Nastavljen je proces uspostavljanja dugoročne i održive saradnje u regionu za jačanje regionalne turističke ponude i podizanje konkurentnosti turističkih proizvoda.

- Učešće u procesu uzelo više od 80 zainteresovanih strana (turističke organizacije, pružaoci usluga u turizmu, turističke agencije, muzeji, strukovne i druge organizacije)
- Unapređena je Regionalna turistička web platforma „Visit East Serbia“ za aktivnu promociju turističke ponude regiona
- Urađena je „Analiza smeštajnih kapaciteta i turističkog prometa u turizmu na teritoriji istočne Srbije“.

g) Ruralni razvoj

Opis potrebe
Obzirom na pretežno ruralni karakter regiona, podrška ruralnom razvoju je veoma bitan deo sveobuhvatnog društveno- ekonomskog razvoja regiona. RARIS je od 2010. član u Asocijaciji RuralNet (Nacionalna Mreža za ruralni razvoj) kroz koju se odvija razmena informacija i koordinacija na nacionalnom nivou i aktivno učestvuje u radu njenog UO kao član.
Aktivnost
RARIS je u prethodnoj godini nastojao da intenzivno radi na projektima i aktivnostima vezanim za ruralni razvoj. U okviru Nacionalne Mreže za ruralni razvoj nastavljeno je sa aktivnostima razmene informacija i stalnom promocijom aktivnosti vezanih prevashodno za selo i razvoj sela. Takođe, RARIS je aktivno učestvovao u svim bitnim događajima, aktivnostima i inicijativama koji se tiču ruralnog razvoja, a koje su od značaja za naš region. Nastavljeno je učešće u radu radne grupe za Poljoprivredu i ruralni razvoj, fitosanitarnu politiku i ribarstvo u okviru Nacionalnog konventa o EU i prenos informacija zainteresovanim stranama u istočnoj Srbiji o ovom procesu i njegovom uticaju. I pored sporog napredovanja LEADER programa u Srbiji, RARIS je promovisao aktivnosti na realizaciji ovog Programa i pružao podršku u radu postojećih lokalnih akcionih grupa (LAG Rtanj i LAG Đerdap), u skladu sa iskazanim interesima i potrebama. Nastavljeno je i sa promovisanjem IPARD-a i podrškom zainteresovanim za apliciranje. RARIS je, osim ovoga, pružao i informacione i savetodavne usluge u vezi sa programima podrške koje ima Ministarstvo poljoprivrede za seoska poljoprivredna gazdinstva i preduzeća koja se bave proizvodnjom i preradom hrane.
Ostvareni rezultat u 2022.
Očekivani rezultat: - Podrška i učešće u mogućim zajedničkim projektima u okviru Asocijacije RuralNet (Nacionalna Mreža za ruralni razvoj). - Pružena podrška najmanje jednoj LAG inicijativi na teritoriji istočne Srbije. Ostvareni rezultati: - Promovisan LEADER program i redovno distribuirane informacije od značaja LAG-u Rtanj (Boljevac i Sokobanja) i LAG-u „Đerdap“ (Kladovo i Majdanpek) - Redovno distribuirane informacije o IPARD programu i pružana savetodavna pomoć zainteresovanim za apliciranje - Pružena podrška u pripremi zajedničkih projekata u okviru Asocijacije RuralNet (Nacionalna Mreža za ruralni razvoj)

h) Uspostavljanje veza sa dijasporom

Opis potrebe
Naš region karakteriše veliki procenat stanovništva na privremenom radu u inostranstvu, Najveći broj njih živi i radi u Austriji, (procene su da ih ima više od 30.000 samo iz ovog

regiona), ali ih takođe ima i u Nemačkoj, Švajcarskoj, Francuskoj, zemljama Skandinavije i dr. Iskustvo i ekonomski potencijal naše dijaspore nije dovoljno iskorišćen. Iako veliki broj njih izražava želju da se vrati u zemlju i otpočne neki posao, to se retko dešava. Jedan od osnovnih problema koji se javlja kod kategorije tih ljudi kao potencijalnih investitora je nedovoljna informisanost o mogućnostima i šansama za otpočinjavanje i razvoj biznisa u ovom delu Srbije. Čak i oni koji žele da investiraju u Srbiji nisu dovoljno upoznati sa trendovima, propisima i mogućnostima tog ulaganja

Aktivnost

U 2022. godini je digitalna Platforma Dijaspore Biznis Info – RARIS nastavila sa svojim aktivnostima informisanja svojih članova iz dijaspore o uslovima, mogućnostima i prednostima za osnivanje i vođenja biznisa u istočnoj Srbiji kao i Srbiji.

Platforma se sastoji od:

- Web stranice Dijaspore Biznis Info
- Viber zajednice Dijaspore Biznis Info
- Facebook stranice Dijaspore Biznis Info

Ova Platforma je prvenstveno namenjena dijaspori koja želi da počne poslovanje u istočnoj Srbiji ili posluje sa istočnom Srbijom. RARIS dijasporu potpuno besplatno informiše o uslovima, mogućnostima i prednostima za osnivanje i vođenja biznisa u istočnoj Srbiji kao i Srbiji.

U 2022. godini je nastavljena realizacija Projekta Link Up! Serbia II, koji sprovodi Međunarodni centar za razvoj migracionih politika (ICMPD) a finansira Austrijska razvojna agencija (ADA). U okviru projekta septembra 2022. godine RARIS je učešćem na Investicionoj i poslovnoj konferenciji za dijasporu u Beču, dao svoj doprinos afirmaciji investicionih potencijala istočne Srbije. Na Danima dijaspore organizovanim u Ambasadi Republike Srbije u Austriji sa dijasporom iz Kladova i Negotina se razgovaralo o mogućnostima i planovima lokalnih samouprava u cilju unapređenja uslova poslovanja, kao i podrški koju potencijalni investitori mogu da očekuju od institucija na regionu.

Sa predstavnicima GIZ su u 2022. godini realizovane aktivnosti promocije predstavnika srpske dijaspore iz Nemačke koji su investirali u biznis u istočnoj Srbiji. Takođe, u 2022. godini RARIS je sa GIZ-om nastavio pregovore oko angažovanja eksperta iz dijaspore u cilju podizanja sopstvenih kapaciteta.

Praćenjem preduzetničkih aktivnosti srpske dijaspore iz Austrije, Švajcarske i Nemačke (DACH zemlje), kao i drugih zemalja, ustanovljeno je na terenu da se povećava broj povratnika koji su pokrenuli biznis ili preselili deo svog biznisa u istočnu Srbiju.

Ostvareni rezultat u 2022.

Očekivani rezultat:

- Organizovan najmanje jedan skup sa dijasporom na kome se razgovara o mogućnostima za unapređenje saradnje
- Pružena savetodavna podrška predstavnicima dijaspore koji pokreću biznis u Srbiji

Ostvareni rezultati u 2022:

- Realizovan 3 skupa: Investiciona i poslovna konferencija za dijasporu u Beču i Dani dijaspore iz Kladova i Negotina u Beču
- Pružena savetodavna podrška predstavnicima dijaspore koji pokreću biznis u Srbiji

i) Regionalno brendiranje

Opis potrebe

Region istočne Srbije je u mnogo čemu u podređenom položaju u odnosu na ostale delove Srbije (niži nivo razvijenosti, slabija saobraćajna povezanost, depopulacija...). U takvim uslovima, neophodno je preduzeti aktivnosti koje će regionu istočne Srbije omogućiti da sam

<p>preuzme odgovornost za sopstvenu budućnost. Formiranje i funkcionisanje regionalnog brenda istočne Srbije je korak napred u tom smislu i on je neophodan iz nekoliko razloga:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Učiniti region istočne Srbije prepoznatljivijim i pozicionirati ga na domaćem, a u kasnijim fazama i na međunarodnom tržištu • Istaknuti konkurentne prednosti regiona istočne Srbije Zainteresovati potrošače za regionalne proizvode i usluge; • Definirati paletu proizvoda i usluga koja garantuje određeni kvalitet
<p>Aktivnost</p> <p>Tokom 2022, RARIS je produžio važenje već dodeljenih i sklopio 1 novi ugovor o dodeli sertifikata Regionalnog brenda istočne Srbije „Balcanica Superior“. Uslove za pravo korišćenja brenda ispunila je Vinarija Gamanović iz Kladova. Ona se pridružila kompanijama koje su status "sertifikovani partner" stekle tokom prethodnih godina, tako da u ovom trenutku RARIS ima 20 sertifikovanih partnera.</p> <p>Sve informacije o regionalnom brendu Istočne Srbije "Balcanica Superior" nalaze se na sajtu www.balcanicasuperior.rs.</p> <p>U 2022. godini, dodatno se radilo na promociji samog regionalnog brenda, ali i na promociji sertifikovanih partnera. Ova promocija podrazumevala je intenzivno korišćenje komunikacionih kanala koji su na raspolaganju: sajta i Facebook stranice www.balcanicasuperior.rs, ali i sajtova i Facebook stranica RARIS-a i Visit East Serbia (ovaj poslednji, s obzirom na najveću popularnost i broj poseta, odnosno pratilaca, najpovoljniji je medij za plasiranje poruka koje mogu dopreti do najvećeg broja ljudi). Internet kampanju pratile su i aktivnosti na terenu pa je inicirano postavljanje polica - prodajnih mesta za prodaju proizvoda sertifikovanih partnera na atraktivnim lokacijama u regionu .</p> <p>Unutar regiona, intenzivirana je i kampanja prema poslovnoj zajednici, kako bi regionalni brend postao prepoznatljiviji kod biznis sektora i kako bi se povećao broj sertifikovanih partnera.</p>
<p>Ostvareni rezultat u 2022.</p> <p>Očekivani rezultat u 2022. je bio:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Intenzivirana promocija Regionalnog brenda i sertifikovanih partnera <p>Ostvareni rezultati u 2022:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zaključen je 1 novi ugovor sa kompanijom iz istočne Srbije koja je dobila status „Sertifikovani partner“ 2. Regionalni brend istočne Srbije „Balcanica Superior“ konstantno je promovisan preko raspoloživih kanala komunikacije, web sajtova raris.org, balcanicasuperior.rs i visitieastserbia.rs, kao i facebook stranica Balcanica Superior, RARIS i Visit East Serbia

j) Poslovna infrastruktura

<p>Opis potrebe</p> <p>Neophodno je raditi na jačanju i uspostavljanju nove poslovne infrastrukture kako bi se podigao nivo podrške razvoju preduzetništva</p>
<p>Aktivnost</p> <p>Tokom 2022-ge su nastavljene aktivnosti na ovom polju.</p> <p>U saradnji sa zainteresovanim osnivačima inicirana su 3 projekta na čijoj se realizaciji radi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tehnološki inkubator u Boru. Za ovaj projekat izrađen Koncept TI koju je izradio Industrijski park iz Nove Gradiške, Hrvatska a uz pomoć RARIS-a. Definirana je lokacija

<p>budućeg TI. Pružena je pomoć u definisanju koraka za dalju realizaciju projekta i definisanju izvora finansiranja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trening/Start-up centar prehrambene industrije u Knjaževcu. Pružena je pomoć u definisanju koraka za dalju realizaciju projekta i definisanju izvora finansiranja - Start-up centar u Boru. Pripremljen je detaljan koncept projekta na bazi kojeg grad Bor radi na pribavljanju prostora Osim na ova 3 projekta razgovarano je i sa drugim osnivačima zainteresovanim za identifikaciju i pripremu projekata poslovne infrastrukture. <p>Start -up centru u Sokobanji je ponuđen program aktivnosti podrške lokalnoj privredi Za grad Zaječar je pripremljen predlog uspostavljanja Inovacionog inkubatora u prostoru bivše fabrike Timočanka</p>
<p>Očekivani rezultat u 2022.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nastaviti aktivnosti na identifikaciji projekata poslovne infrastrukture u saradnji sa zainteresovanim osnivačima 2. Pružena pomoć u pripremi najmanje 2 projekta
<p>Ostvareni rezultat u 2022.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nastavljene aktivnosti na identifikaciji projekata poslovne infrastrukture u saradnji sa zainteresovanim osnivačima 2. Pružena pomoć u pripremi 4 projekta

2. Podrška pripremi lokalnih i međupštinskih projekata

<p>Opis potrebe</p> <p>Neophodno je pripremiti dovoljno veliki broj kvalitetnih projekata spremnih za finansiranje kako bi se mogla apsorbovati sredstva EU kada budu bila dostupna. U poslednjih par godina povećali su se kapaciteti RARIS da pruži i neposrednu podršku opštinskom i međupštinskom razvoju kroz kreiranje i razradu projektnih ideja, kroz pomoć pri prioritizaciji projekata, izradi prethodnih studija opravdanosti i studija opravdanosti, kao i kroz pomoć i podršku pri izradi razne druge projektne dokumentacije.</p>
<p>Aktivnost</p> <p>Predstavnici RARIS pružaju pomoć opštinama u pripremi opštinskih, međupštinskih i regionalnih infrastrukturnih projekata za dalje finansiranje kroz sledeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomoć pri odabiru i razradi projektne ideje • priprema predloga projekta • definisanje ciljeva projekta, aktivnosti i rezultata • pomoć pri određivanju vremenskog plana projekta i budžeta projekta • podrška obezbeđenju sredstava za izradu projektne dokumentacije, odnosno investiciono-tehničke dokumentacije, uključujući idejne i glavne projekte, studije opravdanosti, studije uticaja na životnu sredinu i sl. <p>RARIS je pomagao lokalnim samoupravama da uspostave saradnju za realizaciju infrastrukturnih projekata prema međunarodnim ili domaćim organizacijama finansijskim institucijama ili drugim telima, kao što su: JP Putevi Srbije, SDC, KWF, Ministarstva, GIZ, EU...</p> <p>RARIS je uspostavio i on line bazu aktuelnih konkursa, javnih poziva, subvencija i grantova https://www.raris.org/index.php/konkursi-grantovi</p>

Tokom 2022-ge god je objavljeno 86 informacija o aktuelnim mogućnostima finansiranja. O mogućnostima finansiranja RARIS redovno obaveštava e-mailom ključne ljude iz regiona putem mejling liste koja ima 183 kontakta. Tokom 2022-ge godine je na taj način distribuirano 14 informacija

U toku 2022. pomoć je pružana za više desetina projekata, od kojih se posebno ističe podrška sledećim projektima:

- Izradi lokalnih planova razvoja za sledeće JLS: Boljevac, Zaječar, Bor, Negotin i Kladovo
- Integrisana teritorijalna strategija (Zaječar, Boljevac, Knjaževac, Sokobanja)
- Strategija održivog urbanog razvoja za Grad Bor
- "Improving and promoting Negotin Cultural Heritage tourism offer" u okviru poziva "Grant Scheme - Improvement of Tourism Products, Offer and Infrastructure of the Lower Danube Region",
- Inspirit – New experience tourism creative tourist product based on cultural and historical heritage
- Izgradnja regionalnog centra za upravljanje otpadom;
- Razvoju projektna ideje za Tehnološki park u Boru,
- Pripremi projekta Start-up centar prehrambene industrije u Knjaževcu
- Pripremi projekta Start-up centar u Boru
- Uspostavljanje prekograničnog puta vina Duh Balkana
- Unapređenje turističkih sadržaja na odmorištima regionalnih puteva

Ostvareni rezultat u 2022.

Očekivani rezultat:

- Pružena podrška za najmanje 3 projekata

Ostvareni rezultati:

- Pružena podrška za 12 projekata

3. Priprema i implementacija drugih projekata

Opis potrebe

RARIS je nastavio da radi na pripremi različitih predloga projekata u skladu sa potrebama regiona i mogućnostima za obezbeđivanje sredstava za njihovu implementaciju.

Aktivnost

RARIS je tokom 2022 pripremio 9 projekata:

1. Building competence in the field of decentralized renewables Energy systems in populated areas, podnet na EUKI (European Climate Initiative of the Federal Ministry for the Environment, Nature Conservation, Building and Nuclear Safety) Call 2022, odbijen
2. „Greening Eastern Serbian Economy“, Public Call for Proposals for Business Support Organisations – EU PRO PI-s - odbijen
3. From Dialog to Circular Economy Solutio-s - Citizens, Equality, Rights and Values Programme (CER-) - odbijen
4. Circular Economy for Sustainable Entrepreneurship Programme : Erasmus+ - Call : 2022 -- odbijen
5. „Transformacija turizma istočne Srbije u Turizam 4,0“; konkurs Ministarstva turizma – odobren

6. Connection and inclusiveness of Macroregional Innovation Ecosystems along the Adriatic ridge towards Central and Danube Euro-e - Call: HORIZON-EIE-20-2 – odbijen
7. Increasing tourism competitiveness in Eastern Serbia, GIZ – EU za kulturno nasleđe, odobren
8. Ready for Zero Waste concept in Balkan region Acronym: FIT for ZERO.Balkan – CEI,
9. Circular Economy as a Sustainable Business Model - : Erasmus+ - Second Call : 2022, rezervna lista
Ostvareni rezultat u 2021.
Očekivani rezultat: Pripremljeno najmanje 5 međuopštinskih ili regionalnih projekata. Ostvareni rezultat: Pripremljeno 9 predloga projekata. Od njih 9: <ul style="list-style-type: none">• odobrena za finansiranje njih 2• odbijena za finansiranje su 5• za 2 projekta se čeka odluka

4. Podrška MSPP sektoru

U 2022. godini podrška MSPP sektoru je bila ponuđena kroz sledeće programe:

- a) Podrška početnicima u biznisu - START UP
- b) Program Inovativnim MSPP
- c) Mentoring preduzeća
- d) Podrška MSPP za subvencionisane kredite
- e) Podrška izvozno orijentisanim preduzećima – RAS
- f) Pružanje informacija
- g) Konsalting
- h) Obuke
- i) Program podrške razvoju konkurentnosti malih i srednjih preduzeća i preduzetnika
- j) Promocije
- k) Program podrške ženskom preduzetništvu
- l) Terenska kontrola FZRRS
- m) Tehnička podrška i obrada aplikacija za Kredite za održavanje likvidnosti i obrtna sredstva usled pandemije COVID – 19
- n) Viber zajednica (VZ) BIZNIS INFO – RARIS

Napomena:

Programi rada sa MSPP sektorom u 2022. godini regulisani su Uredbom o utvrđivanju Programa standardizovanog seta usluga za mikro, mala i srednja preduzeća i preduzetnike u 2022. godini, donešenoj na sednici Vlade Republike Srbije održanoj 13. 01. 2022. godine.

Ova grupa aktivnosti je bila u najvećoj meri podržana sa nacionalnog nivoa kroz tzv „Standardizovani set usluga” - SSU. Standardizovani set usluga za akreditovane regionalne razvojne agencije predstavlja pet grupa standardizovanih usluga, i to:

- 1) informacije

- 2) obuke
- 3) savetodavne usluge
- 4) promociju
- 5) Mentoring
- 6) Terenska kontrola Fonda za razvoj Republike Srbije (FZRRS)
- 7) Paket usluga za mlade i žene preduzetnice

Neposredni korisnici sredstava mogu bile su isključivo akreditovane regionalne razvojne agencije (ARRA), koje je akreditovala Nacionalna agencija za regionalni razvoj (u daljem tekstu: Nacionalna agencija) u skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju ("Službeni glasnik RS", br. 51/09 i 30/10) i Uredbom o utvrđivanju uslova, kriterijuma i načina akreditacije za obavljanje poslova regionalnog razvoja i oduzimanja akreditacije pre isteka roka na koji je izdata ("Službeni glasnik RS", br. 74/10 i 4/12).

Program sprovodi Ministarstvo privrede u saradnji sa RAS. Finansijska podrška preduzetnicima realizovana je kroz programe Ministarstva privrede. Kroz Program subvencionisane nabavke opreme je 4 MSPP dobilo subvencionisane kredite u iznosu od 7.820.364,69 dinara. Za određene pozive nije ispunjen planiran broj prijava (aplikacija) zbog odustajanja određenog broja preduzetnika ili nedovoljnog broja bodova prilikom ocenjivanja aplikacija. Do odustajanja je došlo zbog nemogućnosti ispunjavanja uslova konkursa.

a) Podrška početnicima u biznisu – START UP

<p>Opis potrebe</p> <p>U oblasti istočne Srbije trenutno posluje preko 7.000 preduzetnika i pravnih lica. Najveći deo aktivnosti vezanih za podršku MSP sektoru usmeren je na podršku mladim preduzetnicima i zainteresovanima za otpočinjanje biznisa i olakšavanju pristupa „START-UP“ kreditima Fonda za razvoj Republike Srbije i subvencijama za samozapošljavanje NSZ (Nacionalne službe za zapošljavanje). Aktivnost se realizuje u saradnji sa Razvojnou Agencijom Srbije (RAS) koja će pružati sve potrebne informacije i pomoć u vezi realizacije aktivnosti i upravljati procesom finansiranja i nadzora realizovanih aktivnosti.</p>
<p>Ostvareni rezultat u 2022.</p> <p>Očekivani rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promovisanje samozapošljavanja kroz počinjanje sopstvenog biznisa kao jedan od modela za rešavanje problema nezaposlenosti u regionu Istočne Srbije • Održano 5 obuka za izradu biznis plana za „Start-Up“ kredite i subvencije NSZ • Preko 50 lica zainteresovanih za počinjanje sopstvenog biznisa obučeni za izradu biznis plana za „Start –UP“ kredite i subvencije NSZ • Pružena podrška u pripremi aplikacija za preko 5 zahteva za „Start-Up“ kredite <p>Ostvareni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samozapošljavanja kroz počinjanje sopstvenog biznisa kao jedan od modela za rešavanja problema nezaposlenosti u regionu istočne Srbije promovisano kroz držanje promocija, konferenciju za medije i u javnim nastupima • Održano 10 obuka za početnike u biznisu – Start Up • Obučeno 106 lica zainteresovanih za započinjanje sopstvenog biznisa i za izradu biznis plana za „Start –UP“ kredite i subvencije NSZ • Pružena pomoć za izradu 26 biznis planova za kredite Fonda za razvoj, subvencije NSZ i druge donatore.

b) Program Inovativnim MSPP

Opis potrebe
Nizak nivo inovativnih brzorastućih preduzeća je takođe jedan od registrovanih problema preduzeća koja posluju na teritoriji Istočne Srbije. Ovaj problem je izazvan i nedostatkom znanja i informacija i nedostatkom finansijskih sredstava u cilju brzog razvoja i uvođenja inovacija. Kroz konkurs na nacionalnom nivou, koordiniran od strane RAS, omogućiće se pružanje podrške kod uspešnih malih i srednjih preduzeća putem finansijske pomoći.
Očekivani rezultat u 2022.
<ul style="list-style-type: none"> • Pomoć u pripremi prijava za konkurs za razvoj inovativnosti • Najmanje 1 odobren zahtev sa ukupnom vrednošću od preko 200.000 dinara.
Ostvareni rezultat u 2022.
<ul style="list-style-type: none"> • U 2022. godini nije raspisivan poseban poziv za podršku inovativnim preduzećima.

c) Mentoring preduzeća

Opis potrebe
U okviru programa nefinansijske podrške preduzećima i preduzetnicima Mentoring preduzeća predstavlja veoma bitnu aktivnost čiji je cilj direktna konsultantska pomoć u podizanju nivoa kvaliteta rada i poslovanja. U zajedničkom radu preduzetnika i mentora realizuju se aktivnosti koje podižu konkurentnost i omogućavaju produktivnije i efikasnije poslovanje preduzeća. Kroz konkurs na nacionalnom nivou, koordiniran od strane RAS, omogućiće se pružanje podrške malih i srednjih preduzeća putem nefinansijske pomoći.
Ostvareni rezultat u 2022.
Očekivani rezultat:
<ul style="list-style-type: none"> • Pružena pomoć u pripremi 6 zahteva za mentoring • Pružena usluga mentoringa izabranim preduzetnicima prema prethodno utvrđenoj dinamici.
Ostvareni rezultat:
<ul style="list-style-type: none"> • Kroz program RAS Mentoring za MMSPP pružena podrška u pripremi 12 zahteva za Mentoring u okviru SSU 2022. Pružena usluga mentoringa 12 MMSPP u okviru SSU u periodu od septembra do decembra 2022. u ukupnom trajanju od 305 sati. • Kroz program RAS Mentoring za Paket usluga za mlade i žene preduzetnice pružena usluga mentoringa za 8 korisnika, sa 294 sati rada na terenu.

d) Podrška MSPP za subvencionisane kredite

Opis potrebe
Kod većeg dela MSP sektora koji posluje na teritoriji istočne Srbije primećeno je da svoje poslovanje uglavnom formiraju u lokalnim okvirima i da veoma mali broj preduzetnika i preduzeća posluje sa lakoćom i bez problema. Subvencionisani krediti za poslovanje kao podrška države, dobar su način da se prošire kapaciteti, zanovi oprema, proširi tržište.
Očekivani rezultat u 2022.
<ul style="list-style-type: none"> • Promocija programa subvencionisanih kredita za MSPP sektor • Pružena podrška u pripremi bar 3 aplikacije za subvencionisane kredite koje plasira Ministarstvo privrede preko Fonda za razvoj, RAS i komercijalnih banaka.
Ostvareni rezultat u 2022.
<ul style="list-style-type: none"> • Održane 4 promocije programa u regionu • Pružena podrška u pripremi 5 aplikacija za konkurse Fonda za razvoj i RAS

- U istočnoj Srbiji odobreno ukupno 4 kredita za MSP sa subvencijom od 30%, u iznosu od 16.586.173,00 dinara. Od odobrenih 2 preduzeća koristila usluge RARIS-a.

e) Podrška izvozno orijentisanim preduzećima – RAS

Opis potrebe
U okviru redovnih aktivnosti usmerenih na podršku MSP sektoru i ove godine pružena podrška preduzećima i preduzetnicima koji su izvozno orijentisani. Podrška je pružena kroz aktivnosti Razvojne agencije Srbije - RAS. Iskustva pokazuju da ovaj vid podrške još uvek nije dovoljno prepoznat među većim brojem preduzetnika u regionu i da se ne koristi u pravoj meri.
Očekivani rezultat u 2022.
<ul style="list-style-type: none"> • Promovisani programi podrške izvozno orijentisanim preduzećima • Pružena pomoć u pripremi aplikacija za najmanje 5 zainteresovanih preduzetnika i preduzeća • Odobren najmanje 1 zahtev za pružanje podrške izvozu
Ostvareni rezultati u 2022.
<ul style="list-style-type: none"> • Održano 10 promocija programa podrške RAS i MPRS. • U 2022. godini program podrške izvozno orijentisanim preduzećima realizovan je kroz programe podrške za promociju izvoza, nije bilo firmi iz istočne Srbije zainteresovanih za taj program.

f) Pružanje informacija

Opis potrebe
Ova usluga obuhvata pružanje informacija MSPP u vezi sa: <ol style="list-style-type: none"> 1) Start-up, odnosno svim neophodnim informacijama vezanim za počinjanje poslovanja; 2) nacionalnim programima za podršku MSPP; 3) dostupnim izvorima finansiranja (domaćim i stranim) za MSPP; 4) pravnim propisima i obavezama MSPP, porezima i taksama, kao i obaveznim formularima; 5) informacijama koje se mogu dobiti kroz Projekat „Evropska mreža preduzetništva“ (EEN mrežu) - uslovi za izvoz na inostrano tržište, tehnička pravila i tehnički standardi, transfer tehnologija i znanja, i dr; 6) udruživanjem MSPP – formiranje i rad klastera, udruženja i zadruga; 7) inovacijama, zaštitom intelektualne svojine; 8) standardima kvaliteta; 9) mogućnostima stvaranja poslovnih partnerstava; 10) informacijama o specijalizovanim uslugama – upućivanje na specijalizovane pružaoce usluga; 11) informacijama o poslovnim i inovativnim inkubatorima; 12) drugim informacijama od značaja za poslovanje sektora MSPP
Očekivani rezultat u 2022.
<ol style="list-style-type: none"> 1. Redovno pružanje informacija RARIS bazi MSPP koja sadrži više od 3900 ažuriranih kontakata 2. Redovno prosleđivane informacije MSPP sektoru
Ostvareni rezultati u 2022.

- Redovno informisana baza preduzetnika o aktuelnim dešavanjima u oblasti preduzetništva telefonom, elektronskom poštom, nastupom u medijima i ličnim kontaktom.

g) Konsalting

Opis potrebe
Konsalting se bavi direktnom podrškom preduzetnicima u pripremi dokumentacije za apliciranje na konkurse za dodelu finansijskih sredstava, rešavanju problema u poslovanju, povezivanju sa potencijalnim poslovnim partnerima i institucijama, uvođenju inovacija u poslovanje.
Očekivani rezultat u 2022.
Očekivani rezultat: <ul style="list-style-type: none"> • Pružen konsalting za najmanje 40 MSPP sa preko 100 sati provedenih na terenu
Ostvareni rezultati u 2022.
<ul style="list-style-type: none"> • Pružen konsalting za 55 potencijalnih i postojećih MMSPP sa preko 150 sati provedenih na terenu - 26 MMSPP sa 60 sati konsaltinga kroz SSU 2022, a 29 MMSPP sa preko 70 sati konsaltinga kroz druge projekte koje je realizovao RARIS (ICMPD, GIZ).

h) Obuke

Opis potrebe
Tokom 2022-te obuke koje RARIS pruža postojećim i potencijalnim MSPP su: <ol style="list-style-type: none"> 1) kako započeti sopstveni biznis – start up paket (u trajanju od dva dana); 2) priprema biznis plana i poslovanje sa bankama (u trajanju od dva dana); 3) pregled standarda kvaliteta i zaštite životne sredine (u trajanju od dva dana); 4) finansijsko upravljanje (u trajanju od dva dana); 5) inovacije – uvod (u trajanju od jedan dan); 6) izvoz – za one koji prvi put izvoze (u trajanju od dva dana); 7) priprema za jedinstveno evropsko tržište (u trajanju od jedan dan); 8) marketing i prodaja (u trajanju od dva dana); 9) informacione tehnologije i poslovanje (u trajanju od jedan dan) 10) investiciona spremnost (u trajanju od dva dana) 11) Elektronsko poslovanje (u trajanju od 1 dan). <p>Navedene obuke vrše se po unapred utvrđenoj metodologiji RAS.</p>
Očekivani rezultat u 2022.
Očekivani rezultat: <ul style="list-style-type: none"> • Realizovano je više od 15 obuka sa više od 150 korisnika
Ostvareni rezultati u 2022.
Realizovano je 18 obuka sa 217 polaznika, u sledećim kategorijama: <ul style="list-style-type: none"> • 10 obuka za početnike u biznisu sa 106 polaznika (Obuke SSU, modul 1). • 3 poslovna obuka Marketing i prodaja sa 41 polaznikom •

i) Program podrške razvoju konkurentnosti malih i srednjih preduzeća i preduzetnika

Opis potrebe
U današnjim uslovima poslovanja ukazala se potreba podršci sektoru MSPP u podizanju nivoa konkurentnosti sprovođenjem seta različitih aktivnosti. Ovaj program je osmišljen kao način da se finansijski pomogne sprovođenje određenog seta aktivnosti definisanog uslovima konkursa.
Očekivani rezultati u 2022.
<ul style="list-style-type: none"> • Pomoć u pripremi najmanje 10 aplikacija za učešće na konkursu. • Odobreno najmanje 2 aplikacije u vrednosti od najmanje 500.000 dinara.
Ostvareni rezultati u 2022.
<ul style="list-style-type: none"> • U 2022. godini nije realizovan program konkurentnosti, već su realizovani pojedinačni programi podrške učešća na međunarodnim sajmovima. Zbog pandemije virusa COVID 19 nije bilo moguće realizovati predviđene aktivnosti.

j) Promocije

Opis potrebe
Promotivne aktivnosti, kao sastavni deo SSU paketa, realizuju se prema aktuelnim dešavanjima, raspisanim konkursima i redovnim aktivnostima RRA.
Očekivani rezultat u 2022.
Očekivani rezultat: <ul style="list-style-type: none"> • Realizovati najmanje 10 promocija prema unapred utvrđenoj metodologiji RAS • Informisati najmanje 150 direktnih učesnika promocija o aktuelnim dešavanjima u MMSPP sektoru.
Ostvareni rezultat u 2022.
<ul style="list-style-type: none"> • Održano 11 promocija • Informisano preko 114 direktna učesnika u aktuelnim dešavanjima u MMSPP sektoru i preko 2000 korisnika online

k) Program podrške ženskom preduzetništvu

Opis potrebe
U današnjim uslovima poslovanja sve je veća potreba da se ženskom preduzetništvu pruži podrška u podizanju nivoa konkurentnosti sprovođenjem seta različitih aktivnosti. Ovaj program je osmišljen kao način da se finansijski pomogne sprovođenje određenog seta aktivnosti definisanog uslovima konkursa.
Očekivani rezultati u 2022.
<ul style="list-style-type: none"> • Pomoć u pripremi najmanje 5 aplikacija za učešće na konkursu • Odobreno najmanje 2 aplikacije u vrednosti od najmanje 300.000 dinara.
Ostvareni rezultati u 2022.
<ul style="list-style-type: none"> • U 2022. godini nije objavljen poseban poziv za podršku ženskom preduzetništvu, već su aktivnosti realizovane kroz Program podrške mladima i ženama preduzeticama. U Programu je pružena podrška za pripremu 8 aplikacija od kojih je 5 bilo žena. Odobreno je 8 programa podrške od kojih je realizovano 8. U realizovanim aktivnostima nefinansijske podrške učestvovalo je 5 osoba ženskog pola, a 4 učesnika programa su aplicirali za finansijsku podršku.

l) Terenska kontrola Fonda za razvoj Republike Srbije (FZRRS)

Opis potrebe
Terenska kontrola kredita FZRRS, kao sastavni deo SSU paketa, realizuju se prema zahtevima FZRRS, dinamikom usklađenom sa realizacijom aktivnosti FZRRS u smislu odobravanja i realizacije kredita.
Očekivani rezultati u 2022.
Program terenske kontrole u 2022. godini će biti realizovan dinamikom i intenzitetom koji je usklađen sa potrebama FZRRS.
Ostvareni rezultati u 2022.
<ul style="list-style-type: none"> U 2022. godini obavljena kontrola 15 privrednih subjekata u regionu koji su aplicirali ili dobili sredstva kroz kreditne linije FZRRS.

m) Tehnička podrška. obrada aplikacija i potpisivanje ugovora za Kredite za održavanje likvidnosti i obrtna sredstva usled pandemije COVID – 19

Opis potrebe
Tehnička podrška, obrada aplikacija i potpisivanje ugovora za Kredite za održavanje likvidnosti i obrtna sredstva usled pandemije COVID – 19 FZRRS, kao odgovor novonastaloj situaciji realizovani su kao neplanirana aktivnost, a prema zahtevima Ministarstva privrede RS i FZRRS, dinamikom usklađenom sa FZRRS.
Očekivani rezultati u 2022.
Nije planirano
Ostvareni rezultati u 2022.
<ul style="list-style-type: none"> RARIS je u 2022. godini nije realizovao potpisivanje ugovora za COVID 19 kredite

n) Viber zajednica (VZ) BIZNIS INFO – RARIS

Opis potrebe
U današnjim uslovima digitalizacije poslovanja sve je veća potreba da se potencijalnim i postojećim investitorima , preduzetnicima i poslovnim ljudima brzo i lako prosleđuju informacije i podrška. Ovaj program je osmišljen početkom 2020. godine kao način da se velikom broju korisnika olakša pristup bitnim informacija putem platforme koju koristi veliki broj ljudi. Pokrenuta Viber zajednica izazvala je interesovanje velikog broja ljudi, a Viber Rakuten je RARIS-u ponudio podršku i partnerstvo u realizaciji aktivnosti. Viber Zajednica BIZNIS INFO – RARIS do kraja 2022. godine informiše preko 1650 članova zajednice u zemlji i dijaspori, a očekivanja su da će se VZ i dalje razvijati.
Očekivani rezultati u 2022.
Unapređenje rada VZ
Ostvareni rezultati u 2022.
<ul style="list-style-type: none"> VZ ima više od 1650 članova U 2022. godini podeljeno preko 58 korisnih informacija kroz VZ

5. Implementacija projekata za koje je obezbeđeno eksterno finansiranje

Planirano je da RARIS u 2023-toj radi na minimum 3 eksterno finansiranih projekta, i radilo se na 5 projekata koji su eksterno finansirani.

To su sledeći projekti:

I. Increasing tourism competitiveness in Eastern Serbia

Projekat se finansira u okviru Projekta EU za kulturno nasleđe i turizam koji sprovodi GIZ.

Glavne aktivnosti projekta su:

1. Razvijen investicioni portfolio sa minimalno 15 mogućnosti ulaganja u turizam istočne Srbije
 2. Održane 4 on-line obuke na temu E-turističke platforme
 3. Najmanje 100 ljudi će dobiti podršku Turističke Help Desk-a
 4. Najmanje 60 pružalaca turističkih usluga će proći obuku o temama: Digitalni marketing ili Pristup finansiranju.
 5. Široko promovisano 10 turističkih atrakcija kulturnog nasleđa iz muzeja istočne Srbije
- Tokom 2023-će godine su započete aktivnosti na identifikaciji investicionih lokacija u turizmu i atrakcija kulturnog nasleđa.

II. Rural Sustainability Transitions through Integration of Knowledge for improved policy processes – RUSTIK

Projekat RUSTIK (Rural Sustainability Transitions through Integration of Knowledge for improved policy processes - Tranzicije ruralne održivosti kroz integraciju znanja za unapređene političke procese) je četvorogodišnji multidisciplinarni istraživački projekat.

Projekat ima za cilj da omogući akterima i kreatorima politika ruralnih zajednica da osmisle bolje strategije, inicijative i politike koje podstiču tranziciju održivosti ruralnih područja.

Projekat, finansiran iz Programa Horizon Europe, predviđa analizu trenutnih zahteva prilagođavanja ruralnih sredina, podršku procesima kreiranja ruralne politike koja bolje razume različite ruralne funkcije i karakteristike, kao i potencijale i izazove sa kojima se sreću ruralnih područja. Životna sredina, klimatsko-energetski, socio-ekonomski i digitalni, biće ključni tranzicioni putevi koji će se analizirati kroz Projekat. Istraživanja u realnom okruženju (Living Lab) u 14 evropskih pilot regiona u 10 evropskih zemalja biće centralni element za generisanje novih saznanja o ruralnoj raznolikosti i društvenoj transformaciji.

Istraživanja Projekta RUSTIK u realnom okruženju identifikovaće nove podatke i metode prikupljanja podataka, u kombinaciji sa raspoloživim izvorima podataka, kako bi se postavili relevantni indikatori. Projekat će takođe raditi na integraciji i diseminaciji podataka, kako bi se informacije i analize učinile dostupnim kreatorima politika, i kako bi se unapredila procena uticaja politika na ruralna područja. Konačni cilj je unapređenje strategija za kreiranje politika i struktura upravljanja. Da bi se taj cilj postigao, aktivnosti su podeljene u 3 faze: analiza trenutne situacije, analiza podataka i analiza postojećih politika.

Partneri na Projektu su 30 organizacija - osam univerziteta i četiri istraživačka instituta, dva MSP zasnovana na znanju, dve NVO, pet lokalnih ili regionalnih javnih uprava, dve lokalne akcione grupe (LAG), tri poslovna udruženja i tri regionalne razvojne agencije.

Dve evropske krovne organizacije koje predstavljaju zainteresovane strane iz planinskih ruralnih područja i regija - Euromontana, i Evropsko LEADER udruženje za ruralni razvoj, ELARD, omogućiće da se rezultati Projekta multiplikuju prema drugim evropskim regionima i Evropskoj uniji.

Tokom 2022. potpisan je ugovor i inicirane su aktivnosti na projektu koje će trajati do 31. avgusta 2026. godine.

III. Transformacija turizma istočne Srbije 4,0

Projekat je realizovan uz podršku turističkih organizacija istočne Srbije i Klastera ruralnog turizma „Čarolija istoka“ a kofinansiran je od strane Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija.

Cilj projekta je edukacija i osposobljavanje kadrova u turizmu istočne Srbije za Turizam 4.0. Projekat je težio da kroz edukacije približi mogućnosti i potencijale tehnologija Industrije 4.0 turističkom i ugostiteljskom sektoru istočne Srbije, te da pomogne u njihovom prilagođavanju realnim potrebama privrednih subjekata i preduzetnika sa teritorije istočne Srbije kroz opšteprihvaćen koncept pametnog turizma.

Projektom su se organizovale edukacije koje su obuhvatale široku temu pametnog turizma istočne Srbije, pre svih „Koncept pametnog turizma za unapređenje svog poslovanja“, koja je pružila unapređeno znanje iz digitalnog marketinga u turizmu i specifične edukacije iz digitalnog marketinga „Primena Facebooka i Instagrama u pametnom turizmu“ i „Primena Googlea u pametnom turizmu

IV. Improving and promoting Negotin Cultural Heritage tourism offer

Projekat se finansira u okviru Projekta EU za kulturno nasleđe i turizam koji sprovodi GIZ. Projekat doprinosi razvoju turizma u regionu uvođenjem inovativnog multipartnerskog pristupa za unapređenje turističke ponude Negotinskog kulturnog nasleđa.

Realizuju ga 3 partnera iz Negotina (opštinska uprava, Muzej Krajine i Turistička organizacija Negotin) i RARIS kao regionalni partner uz uključivanje i ostalih zainteresovanih strana iz istočne Srbije.

Realizovaće se sledeće aktivnosti:

- infrastrukturni radovi na izgradnji toaleta u Mokranjčevoj kući i renoviranju Turističkog info centra u okviru TO Negotin
- nabavka neophodne opreme za bolju promociju i vidljivost turističke ponude Negotinskog kulturnog nasleđa.
- obuka iz digitalnog marketinga za turističke organizacije i muzeje
- priprema digitalni promotivni materijal i sprovodi digitalna promotivna kampanja
- Priprema digitalni promotivni paket „Turističke ponude Negotinskog kulturnog nasleđa“ i šalje na adrese najmanje 250 nacionalnih turističkih agencija u Srbiji
- Organizuje nacionalni promotivni događaja u Beogradu „Turistička ponuda Negotinskog kulturnog nasleđa.

V. Renewable Energy for Smart Growth and Protected Environment

Projekat se finansira u okviru Interreg IPA – CBC Bulgaria – Serbia Programme, a realizuju ga RARIS i Privredna komora Vidina.

Cilj projekta je povećanje kapaciteta i poboljšanje svesti o pitanjima životne sredine kao što su obnovljivi izvori energije i energetske efikasnosti ciljnim grupama: MSP, lokalne vlasti, ekološke organizacija i institucije, šira javnost. Ciljne grupe su preduzeća, organizacije i stručnjaci iz oblasti energetike i životne sredine. Predstavnici lokalnih vlasti. Vlasnici objekata sa obnovljivom energijom i druge zainteresovane strane.

Aktivnosti projekta su:

- Početna konferencija za upoznavanje ciljne grupe sa projektom i njegovim aktivnostima
- Izrada i štampanje priručnika o obnovljivim izvorima energije

- Izrada 4 promotivna filma o obnovljivim izvorima energije
- Organizacija 6 promotivnih radionica na temu „Uvođenje obnovljive energije kao alata za zaštitu životne sredine i održivo korišćenje prirodnih resursa“.
- Organizacija obuka o obnovljivim izvorima energije
- Putujuće radionice sa ciljem obilaska lokacija za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora i razmene dobre prakse
- Izrada Studije „Preporuke za uvođenje obnovljive energije u region Vidin - Zaječar“.
- Forum o obnovljivim izvorima energije

Predstavnici ciljnih grupa će kroz projekat izgraditi kapacitete za zaštitu životne sredine i održivo korišćenje prirodnih resursa; razumeti obnovljivu energiju kao sredstvo za zaštitu životne sredine i održivo korišćenje prirodnih resursa i videti najbolje prakse u odabranim temama iz oblasti obnovljivih izvora energije

6. Promocija mogućnosti investiranja u region

Opis potrebe
<p>Nizak nivo investiranja u region značajno usporava razvoj regiona. Ovaj problem ima više uzroka od kojih su najvažniji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loša saobraćana povezanost regiona sa glavnim koridorima • Lokalne samouprave još uvek nisu dobile pravo raspolaganja imovinom • Nizak nivo pripremljenosti projekata za investiranje • Region nije prepoznat kao investiciona destinacija <p>Sve ovo ukazuje na potrebu da se paralelno radi na nekoliko koloseka. RARIS će zajedno sa lokalnim samoupravama i privredom regiona pre svega radi na promociji mogućnosti investiranja u region.</p>
Aktivnost
<p>U toku 2022. godine glavne aktivnosti su bile:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izrađeni su ili ažurirani vodiči za investitore za 7 lokalnih samouprava, kao i promo materijal za 8 lokalnih samouprava na 3 jezika (prezentacije, flajeri/brošure, promo filmovi) • Redovno ažuriran web sajt namenjen promociji investicionih mogućnosti istočne Srbije www.investeastserbia.com, na tri jezika (srpski, engleski i nemački). • Mapirano 59 investicionih mogućnosti koje su predstavljene i dostupne na sajtu www.investeastserbia.com • Mapirano 27 investicija u turizmu koje su date u posebnoj sekciji na sajtu www.investeastserbia.com • Objavljen je javni poziv za prikupljanje investicionih lokacija • U toku 2022. godine investicioni potencijali istočne Srbije u turizmu su predstavljeni u Nišu, Pančevu i Beogradu. Domaćini ovih prezentacija su bile privredne komore, a one su okupile vodeće privrednike, agencije za nekretnine i druge zainteresovane za investicije u turizam istočne Srbije. Na njima je učestvovalo više od 150 učesnika • Održana je prezentacija investicionih potencijala istočne Srbije zajedno sa Nemačko - srpskom privrednom komorom (AHK Srbija) i u saradnji sa 11 bilateralnih organizacija: <ul style="list-style-type: none"> • Komorom italijansko-srpskih privrednika, • Kanadsko – srpskim poslovnim udruženjem,

<ul style="list-style-type: none"> • Slovenačkim poslovnim klubom, • Francusko-srpskom privrednom komorom, • Helenskim privrednim udruženjem Srbije, • Holandsko-srpskom privrednom asocijacijom, • Japanskom poslovnom alijansom u Srbiji, • Belgijsko-srpskom poslovnom alijansom, • Nordijskom poslovnom alijansom i • Švajcarsko-srpskom trgovinskom komorom. <p>Na dve odvojene on-line prezentacije (jedna na srpskom a druga na engleskom jeziku) je učestvovalo više od 60 zainteresovanih.</p> <ul style="list-style-type: none"> • U prethodnoj godini 5 investicionih lokacija iz baze je prodato.
Ostvareni rezultat u 2022.
<p>Očekivani rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investicioni potencijali regiona dostupniji potencijalnim investitorima, <p>Ostvareni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Investicioni potencijali regiona dostupniji potencijalnim investitorima.

7. Promocija i zastupanje interesa regiona

Opis potrebe
Nedovoljni uticaj regiona i opština na mestima gde se odlučuje.
Aktivnost
<p>RARIS je promovisao i zastupao interese svojih osnivača pred domaćim i međunarodnim interesnim grupama.</p> <p>Potrebe regiona su predstavljane različitim političkim, strukovnim i drugim grupacijama iz regiona i dobijena široka podrška za njihovu realizaciju. Potrebe i projekti regiona su predstavljeni na više skupova i u više prilika.</p> <p>RARIS je prepoznat kao primer dobre prakse saradnje lokalnih samouprava, biznisa i drugih organizacija na rešavanju regionalnih problema.</p> <p>RARIS je član Radnih grupa za programiranje programa prekogranične saradnje za novu finansijsku perspektivu EU za period 2021 - 2027 Bugarska – Srbija i Rumunija – Srbija koje su tokom godine definisale programske aktivnosti za naredni period.</p> <p>Tokom 2022-te godine RARIS je nastavio da radi na uspostavljanju bolje saradnje sa dijasporom u Austriji.</p> <p>RARIS je član više asocijacija u okviru kojih promoviše region kao što su: AHK – Nemačke privredne komore u Srbiji kao i TERIS-a - Klaster za teritorijalnu suradnju.</p> <p>Tokom 2022. RARIS je nastavio sa praksom aktivnog odnosa po javnošću i sa drugim partnerima, od opština preko različitih Ministarstava, i relevantnih međunarodnih organizacija i ambasada do vodećih firmi.</p> <p>U regionu se RARIS promovisao kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Održavanje međunarodne on-line investicione konferencije u saradnji sa Nemačkom privrednom komorom u Srbiji • Održavanje konferencija za štampu • Emitovanja saopštenja o važnim događajima

- Gostovanja na lokalnim medijima
- Predstavljanje projekata na lokalnim medijima,
- Newsletter-a

WEB sajt RARIS-a www.raris.org je u 2022. imao 80.529 posetilaca.

Newsletter RARIS Snapshot je u 2022. imao 1 izdanje.

Facebook stranica RARIS-a ima 2.649 pratilaca a Instagram stranica 428

RARIS je uspostavio dobru saradnju sa drugim Regionalnim razvojnim agencijama u Srbiji i sa njima formirao asocijaciju SARRA – Srpska asocijacija regionalni razvojnih agencija. Posebno je značajna saradnju koju RARIS ima sa drugim Regionalnim razvojnim agencijama iz statističkog regiona Južna i Istočna Srbija u okviru Asocijacije „Jugoistočna razvojna mreža“. Asocijacija ima za cilj da promoviše ravnomerni regionalni razvoj južne i istočne Srbije, dok će regionalne agencije za razvoj koje deluju na toj teritoriji - svojom međusobnom saradnjom, razmenom iskustava i umrežavanjem doprinostiti ubrzanom regionalnom razvoju ovog dela Srbije, kao i čitave zemlje.

Osnivači asocijacije su:

- Regionalna razvojna agencija – "Jug" Niš
- Regionalna razvojna agencija "Braničevo – Podunavlje"
- Centar za razvoj Jablaničkog i Pčinjskog okruga
- RARIS, Regionalna agencija za razvoj istočne Srbije

RARIS je posvetio pažnju i osetljivim društvenim pitanjima kao što su na primer: rodna ravnopravnost i zaštita životne sredine.

Ostvareni rezultat u 2022.

Očekivani rezultat:

- Problemi, potencijali i ideje istočne Srbije su postali dostupni većem krugu nosioca procesa odlučivanja u zemlji i šire

Ostvareni rezultat:

- Problemi, potencijali i ideje istočne Srbije su postali dostupni većem krugu nosioca procesa odlučivanja u zemlji i šire.

8. Edukacija i obuka

Opis potrebe

Edukacija i obuka je stalna aktivnost RARIS-a koja je i u protekloj godini uspešno realizovana u skladu sa evidentiranim potrebama za obukama i treningom od strane osnivača. Ove godine akcenat bio na treninge i obuke koji su namenjeni lokalnim samoupravama, javnom i NVO sektoru. Dominirale su teme vezane za razvoj turizma, digitalni marketing, biznis plan i sl. Stalno je prisutna potreba da se sa edukacijama nastavi sa ovom i sa ostalim potrebnim temama

Aktivnost

RARIS je u 2022. organizovao različite obuke i treninge:

1. Trening za primenu Facebook i Instagram u pametnom turizmu, Sokobanja 18.10.2022 sa 19 učesnika
2. Trening za primenu Googla u pametnom turizmu, Negotin 27.10.2022 sa 22 učesnika

<ol style="list-style-type: none"> 3. Obuka „Obnovljivi izvori energije kao sredstvo za održivo korištenje prirodnih resursa“, Zaječar 10.11.2022 sa 37 učesnika 4. Obuka „Obnovljivi izvori energije kao sredstvo za održivo korištenje prirodnih resursa“, Zaječar 15.12.2022 sa 43 učesnika 5. Obuka „Obnovljivi izvori energije kao sredstvo za održivo korištenje prirodnih resursa“, Knjaževac 21.12.2022 sa 46 učesnika 6. Obuka „Obnovljivi izvori energije kao sredstvo za održivo korištenje prirodnih resursa“, Boljevac 26.12.2022 sa 48 učesnika
Ostvareni rezultati u 2022.
<p>Očekivani rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizovano 5 treninga/seminara sa najmanje 100 učesnika • Omogućeno učešće na najmanje jednom treningu u inostranstvu za predstavnike opština <p>Ostvareni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizovano je 6 treninga / seminara sa više od 215 učesnika

9. Jačanje kapaciteta RARIS-a

a) Obuke i edukacije

Opis potrebe
<p>RARIS treba da ojača svoje kapacitete kako bi mogao da pruža bolje usluge svojim osnivačima.</p>
Aktivnost
<p>Jačanje kapaciteta RARIS-a se realizuje kroz sledeće aktivnosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Trening i obuka zaposlenih i <ul style="list-style-type: none"> • Trening "Izvoz za izvoznike po prvi put" 05.-06.04.2022 • EU PPF – Podrška u pripremi projekata (Ministarstvo za Evropske integracije) 24.-26.05.2022. • Master Box obuke za digitalni marketing i biznis – od septembra 2022 – marta 2023 • Trening „Održivi razvoj za sve“ - 01.-02.06.2022. • Edukacija i obuka ljudskih resursa u turizmu Republike Srbije - 07.07.2022. • Dobijen međunarodni sertifikat za Energetske Skaute kroz obuku u okviru projekta Young Energy Europe 2.0 u organizaciji AHK 05-07. i 13-14.10.2022 2. Zaposleni su učestvovali na dva studijska putovanja: <ul style="list-style-type: none"> • Prekogranična saradnja u Hrvatskoj, Sloveniji i Italiji i ruralni turizam, GIZ – 9-15.5 • Centar kompetencija CEKOM, međunarodni projekti i javne nabavke, NG - 08-10.06. –
Ostvareni rezultat u 2022.
<p>Očekivani rezultati su bili:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaposlenima omogućeno učešće na najmanje 5 treninga ili obuka ili studijskih putovanja <p>Ostvareni rezultati su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaposleni su učestvovali na dva studijska putovanja • Zaposleni su učestvovali na 6 treninga

b) Digitalizacija

Opis potrebe
<p>I ova 2022-ga je za RARIS bila godina digitalizacije. Tu smo i da pomognemo regionu na putu digitalne transformacije i industrijska revolucija 4.0.</p> <p>Digitalizacija je proces u kome se informacije (koje su, posle digitalizacije, već u digitalnom obliku) objedinjuju tako da se povežu i lakše koriste, radi pojednostavljenja ili ubrzanja nekih operacija koje su se ranije radile ručno.</p> <p>Praktično, isto ono što se radilo na stari, analogni, „papirni“ način, digitalizacijom je omogućeno da se radi na digitalni način. Nije menjana suština, samo je promenjen oblik, uz brojne prednosti koje računari i umreženost sami po sebi donose, poput automatizacije koja u mnogo čemu zamenjuje ljudski rad.</p> <p>Zahvaljujući digitalizaciji i digitalizaciji, informacije su postale lako dostupne za upotrebu na različitim platformama, uređajima i interfejsima. I to je digitalni svet u kome danas živimo.</p> <p>Digitalna transformacija je ono što dolazi nakon digitalizacije, potpuno se razlikuje od kompanije do kompanije, jer iako se koriste iste digitalne tehnologije, suština se tiče transformacije ljudi, promene njihovog načina mišljenja. Digitalizacija je mogla da se dešava i u okvirima starog, nasleđenog, industrijskog poslovnog modela, a digitalna transformacija je neostvariva u tom okviru, jer zahteva novi, digitalni poslovni model. On je neophodan na putu iz tradicionalne ekonomije u novu, digitalnu ekonomiju.</p> <p>Digitalna transformacija je proces integracije digitalnih tehnologija u sve oblasti poslovanja, uz radikalne promene u načinu korišćenja tehnologije, ljudi i poslovnih procesa, radi unapređivanja korisničkih iskustava u skladu sa stalnim promenama na tržištu.</p> <p>Nije pitanje da li RARIS treba da doživi digitalnu transformaciju, već kada će se i po koju cenu to desiti. Što se pre desi, cena je manja.</p>
Aktivnost
<ul style="list-style-type: none"> • Unapređen je način rada na više online platformi i društvenih mreža: FaceBook, Instagram, YouTube, Viber. • Unapređena su znanja u oblasti Audio i Vizuelnih online servisa i izrade vizuala i videa • Stimuliše se učenje kroz rad u sferi digitalnih i online tehnologija.
Ostvareni rezultati u 2022.
<ul style="list-style-type: none"> • Unapređenje digitalne infrastrukture i resursa u skladu sa novim tehnologijama i potrebama RARIS-a i novinama u poslovnom okruženju.